Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 19. júla 2012*

„Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov — Nariadenie (ES) č. 987/2009 — Článok 44 ods. 2 — Posúdenie nároku na starobný dôchodok — Zohľadnenie dôb starostlivosti o deti vykonaných v inom členskom štáte — Uplatniteľnosť — Článok 21 ZFEÚ — Voľný pohyb občanov Únie“

Vo veci C-522/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sozialgericht Würzburg (Nemecko) z 29. októbra 2010 a doručený Súdnemu dvoru 9. novembra 2010, ktorý súvisí s konaním:

Doris Reichel-Albert

proti

Deutsche Rentenversicherung Nordbayern,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia J. Malenovský, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis a D. Šváby (spravodajca),

generálny advokát: N. Jääskinen,

tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. januára 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— D. Reichel-Albert, v zastúpení: J. Schwach, Rechtsanwalt,

— Deutsche Rentenversicherung Nordbayern, v zastúpení: W. Willeke, Direktor,

— nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Möller, splnomocnení zástupcovia,

— rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,

— Európska komisia, v zastúpení: V. Kreuschitz a M. van Hoof, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 1. marca 2012,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný vo veci výkladu článku 44 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 284, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Reichel-Albert a Deutsche Rentenversicherung Nordbayern (ďalej len „DRN“) týkajúceho sa toho, že DRN odmietla zohľadniť a uznať „doby venované starostlivosti o deti“ a „zohľadňované doby“, ktoré boli v prípade pani Reichel-Albert vykonané v Belgicku, na účely výpočtu jej budúceho starobného dôchodku.

Právny rámec

Právna úprava Únie

Nariadenie (EHS) č. 1408/71

3 Článok 13 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 149, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 35), stanovuje sériu pravidiel na účely určenia právnej úpravy uplatniteľnej v oblasti. Je stanovené, že tieto pravidlá sa uplatňujú, pokiaľ články 14 až 17 tohto nariadenia, ktoré obsahujú rozličné osobitné pravidlá. nestanovujú inak.

4 Článok 13 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia stanovuje:

„na osobu zamestnanú na území jedného členského štátu sa vzťahujú právne predpisy tohto štátu dokonca aj vtedy, ak má bydlisko na území iného členského štátu alebo ak sa sídlo alebo miesto podnikania podniku alebo fyzickej osoby, ktorá ho zamestnáva, nachádza na území iného členského štátu“.

5 Článok 13 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1408/71, ktorý bol do tohto nariadenia vložený nariadením Rady (EHS) č. 2195/91 z 25. júna 1991, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 1408/71 a nariadenie (EHS) č. 574/72 o uplatňovaní nariadenia č. 1408/71 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 206, s. 2), s účinnosťou od 29. júla 1991 stanovuje:

„na osobu, ktorá prestane podliehať právnym predpisom členského štátu, bez toho, aby sa na ňu začali vzťahovať právne predpisy iného členského štátu v súlade s jedným z pravidiel stanovených v predchádzajúcich odsekoch alebo v súlade s jednou z výnimiek alebo jedným z osobitných ustanovení, ktoré sú uvedené v článkoch 14 až 17, sa budú vzťahovať právne predpisy členského štátu, na území ktorého má bydlisko, a budú sa na ňu vzťahovať iba tieto predpisy.“

Nariadenie (ES) č. 883/2004

6 Cieľom nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72), ktoré nadobudlo účinnosť 20. mája 2004, je koordinovať vnútroštátne režimy sociálneho zabezpečenia. Podľa jeho

článku 91 sa toto nariadenie uplatňuje od dátumu nadobudnutia účinnosti vykonávacieho nariadenia, čiže nariadenia č. 987/2009, teda od 1. mája 2010, a nahrádza predchádzajúce znenie, pričom ho modernizuje a zjednodušuje.

7 Článok 87 nariadenia č. 883/2004 upravujúci „Prechodné ustanovenia“ stanovuje:

„1. Podľa tohto nariadenia nevznikajú žiadne nároky na obdobie pred dátumom uplatňovania tohto nariadenia.

2. Všetky doby poistenia a prípadne všetky doby zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti alebo bydliska dosiahnuté podľa právnych predpisov členského štátu pred dátumom uplatňovania tohto nariadenia v danom členskom štáte sa zohľadnia na určenie nárokov nadobudnutých podľa tohto nariadenia.

3. S výhradou odseku 1 sa nadobúda nárok podľa tohto nariadenia, dokonca aj keď sa týka poistnej udalosti, ku ktorej došlo pred dátumom uplatňovania tohto nariadenia v danom členskom štáte.

…“

Nariadenie č. 987/2009

8 Nariadenie č. 987/2009 stanovuje postup vykonávania základného nariadenia č. 883/2004 v súlade s jeho článkom 89.

9 Článok 44 nariadenia č. 987/2009 s názvom „Zohľadnenie dôb starostlivosti o dieťa“ stanovuje:

„1. Na účely tohto článku sa ‚doba starostlivosti o dieťa‘ vzťahuje na každú dobu, ktorá sa pripočítava podľa právnych predpisov členského štátu v oblasti dôchodkov alebo za ktorú priamo vzniká nárok na doplatok k dôchodku z dôvodu starostlivosti o dieťa bez ohľadu na metódu, ktorá sa používa na výpočet týchto dôb, a bez ohľadu na to, či plynú počas starostlivosti o dieťa alebo sa priznali so spätnou platnosťou.

2. Ak sa podľa právnych predpisov členského štátu, ktorý je príslušný podľa hlavy II základného nariadenia, nezohľadňuje žiadna doba starostlivosti o dieťa, inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy sa podľa hlavy II základného nariadenia vzťahovali na dotknutú osobu na základe toho, že vykonávala činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba k dátumu, keď sa podľa týchto právnych predpisov začala zohľadňovať doba starostlivosti o dotknuté dieťa, je naďalej zodpovedná za zohľadňovanie tejto doby ako doby starostlivosti o dieťa podľa svojich právnych predpisov, ako keby sa takáto starostlivosť o dieťa uskutočňovala na jeho vlastnom území.

…“

10 Článok 93 tohto nariadenia s názvom „Prechodné ustanovenia“ znie takto:

„Článok 87 základného nariadenia sa uplatňuje na situácie, na ktoré sa vzťahuje vykonávacie nariadenie.“

Nemecká právna úprava

11 Nemecká právna úprava stanovuje dva mechanizmy započítavania dôb starostlivosti o deti v rámci zákonného systému starobných dôchodkov. Prvý má podobu zohľadnenia dôb venovaných starostlivosti o deti („Kindererziehungszeiten“) ako období platenia povinných príspevkov do zákonného systému starobného dôchodkového poistenia, čo umožňuje započítanie týchto dôb na účely výpočtu

kvalifikačnej doby potrebnej na získanie starobného dôchodku. Druhý má podobu zohľadňovaných dôb („Berücksichtigungszeiten“), ktoré nezakladajú nárok na dôchodok, ale započítavajú sa pri výpočte určitých kvalifikačných dôb, zachovávajú ochranu priznanú osobám s obmedzenou schopnosťou postarať sa o seba a majú pozitívny účinok na hodnotu prisudzovanú obdobiam bez platenia príspevkov.

12 § 56 knihy VI zákonníka sociálneho zabezpečenia (Sozialgesetzbuch, ďalej len „SGB VI“) nazvaný „Doby starostlivosti o dieťa“ stanovuje:

„1. Doby starostlivosti o dieťa sú obdobia venované starostlivosti o dieťa počas prvých troch rokov jeho života. Doba starostlivosti sa uzná jednému z rodičov dieťaťa (kniha I § 56 ods. 1 prvá veta bod 3 a ods. 3 body 2 a 3) v prípade, že:

(1) dobu starostlivosti treba pripísať tomuto rodičovi;

(2) starostlivosť sa uskutočňovala na území Spolkovej republiky Nemecko alebo je rovnocenná s takouto starostlivosťou a

(3) uznanie nie je pre tohto rodiča vylúčené.

…

3. Starostlivosť sa uskutočňovala na území Spolkovej republiky Nemecko, ak sa tam rodič zabezpečujúci túto starostlivosť obvykle zdržiaval spolu s dieťaťom. Starostlivosť je rovnocenná so starostlivosťou uskutočňovanou na území Spolkovej republiky Nemecko, ak sa rodič zabezpečujúci starostlivosť obvykle zdržiaval spolu s dieťaťom v zahraničí a počas starostlivosti o dieťa alebo bezprostredne pred jeho narodením platil povinné príspevky na základe výkonu činnosti zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnej osoby. V prípade spoločného bydliska manželov alebo životných partnerov v zahraničí sa to vzťahuje aj na manžela alebo životného partnera rodiča vychovávajúceho dieťa, ktorý platil uvedené povinné príspevky alebo túto povinnosť nemal len preto, lebo patril k osobám uvedeným v § 5 ods. 1 a 4 alebo bol oslobodený od povinnosti platiť poistné.

…“

13 § 57 SGB VI s názvom „Zohľadňované doby“ znie takto:

„Obdobie venované starostlivosti o dieťa do dovŕšenia veku desiatich rokov predstavuje pre jedného z rodičov zohľadňovanú dobu za predpokladu, že počas tohto obdobia sú splnené aj podmienky na uznanie doby starostlivosti o dieťa. …“

14 V prípade detí narodených pred 1. januárom 1992 sa v § 249 SGB VI znižuje obdobie platenia príspevkov z titulu starostlivosti o dieťa z troch rokov na dvanásť mesiacov.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Pani Reichel-Albert, ktorá je nemeckou štátnou príslušníčkou, bola zamestnaná v Nemecku a žila tam do 30. júna 1980. Následne poberala podporu v nezamestnanosti vyplácanú týmto členským štátom, ktorej vyplácanie bolo ukončené k 10. októbru 1980.

16 Od 1. júla 1980 do 30. júna 1986 bývala v Belgicku so svojím manželom, ktorý tam bol zamestnaný. Manželia majú dve deti, ktoré sa narodili 25. mája 1981 a 29. októbra 1984 v Belgicku.

17 Od 1. januára 1984 platila dobrovoľné príspevky do zákonného systému starobného dôchodkového poistenia v Nemecku.

18 K 1. júlu 1986 sa pani Reichel-Albert, jej manžel a deti oficiálne prihlásili na pobyt v Nemecku.

19 Rozhodnutiami z 12. augusta a z 28. októbra 2008 DRN zamietla žiadosť pani Reichel-Albert o zohľadnenie a uznanie dôb venovaných starostlivosti o deti a „zohľadňovaných dôb“ uplynutých počas jej pobytu v Belgicku s odôvodnením, že starostlivosť o deti počas tohto obdobia prebiehala v zahraničí. Ako doby zohľadňované z dôvodu starostlivosti o deti boli uznané len obdobia od 1. júla 1986, odkedy mala dotknutá rodina opäť oficiálne prihlásené bydlisko v Nemecku. Dňa 1. decembra 2008 podala pani Reichel-Albert námietku, ktorú DRN zamietla rozhodnutím z 29. januára 2009.

20 V rozhodnutiach DRN sa poukazuje na to, že počas pobytu pani Reichel-Albert v Belgicku nebol požadovaný vzťah k nemeckému trhu práce zachovaný prostredníctvom jej vlastného pracovnoprávneho vzťahu ani prostredníctvom jej manžela, lebo medzi ukončením výkonu činnosti zamestnanca pani Reichel-Albert, vrátane obdobia podpory v nezamestnanosti, a začiatkom doby starostlivosti o deti uplynul viac než jeden celý mesiac.

21 Dňa 13. februára 2009 podala pani Reichel-Albert na Sozialgericht Würzburg žalobu o neplatnosť proti rozhodnutiu z 29. januára 2009, v ktorej navrhuje, aby bola DRN uložená povinnosť zohľadniť obdobie od 25. mája 1981 do 30. júna 1986, pokiaľ ide o jej prvé dieťa, a obdobie od 29. októbra 1984 do 30. júna 1986, pokiaľ ide o druhé dieťa. Na podporu svojej žaloby uviedla rozsudky z 23. novembra 2000, Elsen (C-135/99, Zb. s. I-10409), ako aj zo 7. februára 2002, Kauer (C-28/00, Zb. s. I-1343), a tvrdila, že v tom čase sa úplne neodsťahovala z Nemecka do Belgicka.

22 Sozialgericht Würzburg sa domnieval, že výklad § 56 ods. 3 SGB VI v spojení s článkom 44 ods. 2 nariadenia č. 987/2009 neumožňuje uznať pani Reichel-Albert sporné doby starostlivosti o deti v Nemecku ani v Belgicku, lebo ku dňu, keď tieto doby začali plynúť, nevykonávala nijakú činnosť – ako zamestnanec ani ako samostatne zárobkovo činná osoba –, čím je diskriminovaná na základe toho, že využila svoje právo voľne sa pohybovať a zdržiavať na území Európskej únie, ktoré jej vyplýva z článku 21 ZFEÚ.

23 Za týchto okolností Sozialgericht Würzburg rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa ustanovenie článku 44 ods. 2 [nariadenia č. 987/2009] vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, podľa ktorej sa doby starostlivosti o dieťa uplynuté v inom členskom štáte Európskej únie uznajú za doby starostlivosti o dieťa v tuzemsku len v prípade, že sa rodič, ktorý sa o dieťa staral, obvykle zdržiaval spolu s dieťaťom v zahraničí a počas výchovy alebo krátko pred narodením dieťaťa tam ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba platil povinné príspevky, alebo ak mal pri spoločnom bydlisku manželov alebo životných partnerov v zahraničí povinnosť platiť uvedené príspevky manžel alebo životný partner rodiča, ktorý vychovával dieťa, alebo ak túto povinnosť nemal len preto, že patril k osobám uvedeným v § 5 ods. 1 a 4 SGB VI [kniha VI Sozialgesetzbuch] alebo bol oslobodený od povinnosti platiť poistné podľa § 6 SGB VI (§ 56 ods. 3 druhá a tretia veta a § 57 a § 249 SGB VI)?

2. Má sa ustanovenie článku 44 ods. 2 [nariadenia č. 987/2009] vykladať nad rámec doslovného znenia tohto predpisu v tom zmysle, že vo výnimočnom prípade sa musí doba starostlivosti o dieťa zohľadniť aj vtedy, ak nejde o zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnú osobu, a to v prípade, že sa podľa relevantných právnych predpisov táto doba nezapočítala ani v príslušnom členskom štáte, ani v inom členskom štáte, na ktorého území sa osoba počas starostlivosti o dieťa obvykle zdržiavala?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky o uplatniteľnosti článku 44 nariadenia č. 987/2009 z hľadiska ratione temporis

24 Vzhľadom na chronológiu skutkových okolností, o ktoré ide v konaní vo veci samej, tak ako vyplývajú z bodov 15 až 21 tohto rozsudku, ako aj ku dňu nadobudnutia účinnosti nariadenia č. 987/2009, je najprv potrebné overiť, či článok 44 uvedeného nariadenia, ktorého výklad vnútroštátny súd požaduje, je skutočne uplatniteľný z hľadiska *ratione temporis* na skutkové okolnosti, o ktoré ide v konaní vo veci samej.

25 V tejto súvislosti podľa ustálenej judikatúry platí, že vo všeobecnosti zásada právnej istoty bráni spätnej účinnosti aktu Únie z hľadiska času ku dňu, ktorý predchádza dňu zverejnenia uvedeného aktu, okrem výnimočnej situácie, ak to vyžaduje všeobecný záujem, ak legitímna dôvera dotknutých subjektov je náležite rešpektovaná a ak zo znenia, z cieľa alebo zo štruktúry príslušných predpisov Únie jasne vyplýva, že takýto účinok im má byť priznaný (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2009, Mitsui & Co. Deutschland, C-256/07, Zb. s. I-1951, bod 32 a citovanú judikatúru).

26 V článku 97 nariadenia č. 987/2009 normotvorca Únie určil nadobudnutie účinnosti tohto nariadenia na 1. máj 2010 bez toho, aby nejaké odôvodnenie alebo ustanovenie uvedeného nariadenia mohlo byť chápané tak, že jeho zámerom je stanoviť východiskový bod časovej pôsobnosti článku 44 uvedeného nariadenia na dátum predchádzajúci dátumu uverejnenia tohto aktu. Naopak z článku 87 ods. 1 nariadenia č. 883/2004, ktorý sa uplatňuje na situácie upravené nariadením č. 987/2009 v súlade s článkom 93 tohto nariadenia vyplýva, že uvedený článok neposkytuje žiadne právo, pokiaľ ide o obdobie predchádzajúce dátumu jeho nadobudnutia účinnosti, teda 1. máju 2010.

27 Podobne ako už uviedol generálny advokát v bode 40 svojich návrhov, je však potrebné konštatovať, že keď DNR prijala rozhodnutia napadnuté v konaní vo veci samej, ktorými odmietla pani Reichel-Albert zohľadniť sporné obdobia vzdelávania, nariadenie č. 987/2009 ešte nebolo účinné.

28 V dôsledku toho sa článok 44 nariadenia č. 987/2009 neuplatní na skutkové okolnosti, o ktoré ide v konaní vo veci samej, z hľadiska *ratione temporis*.

29 Za týchto okolností sú to v zásade pravidlá Únie v oblasti koordinácie vnútroštátnych režimov sociálneho zabezpečenia, ktoré vyplývajú z nariadenia č. 1408/71, vykladané vzhľadom na relevantné ustanovenia Zmluvy o FEÚ a najmä tie, ktoré sa týkajú voľného pohybu osôb, ktoré vnútroštátny súd uvádza vo svojom rozhodnutí, ktoré sa musia uplatniť na skutkové okolnosti, o ktoré ide v konaní vo veci samej.

30 Nariadenie č. 1408/71 však nestanovuje žiadne špecifické pravidlo uplatniteľné na uznanie dôb venovaných starostlivosti o deti vykonaných v inom členskom štáte v rámci starobného dôchodkového poistenia, a tak sa otázky položené vnútroštátnym súdom musia chápať v tom zmysle, že ich predmetom je v podstate určiť, či sa má článok 21 ZFEÚ v situácii, o akú ide v konaní vo veci samej, vykladať v tom zmysle, že stanovuje príslušnej inštitúcii prvého členského štátu povinnosť zohľadniť na účely priznania starobného dôchodku obdobia venované starostlivosti o dieťa vykonané v druhom členskom štáte, ako keby tieto obdobia boli vykonané na jeho vnútroštátnom území osobou, ktorá v okamihu narodenia svojich detí prestala pracovať v tomto prvom členskom štáte a dočasne si zriadila bydlisko na území druhého členského štátu bez toho, aby tam však bola zamestnancom alebo samostatne zárobkovo činnou osobou.

O dvoch otázkach

31 V prvom rade je potrebné určiť, podľa právnej úpravy ktorého z dvoch predmetných členských štátov je potrebné definovať alebo uznať ako obdobia rovnajúce sa obdobiam poistenia vo vlastnom zmysle slova obdobia venované žalobkyňou v konaní vo veci samej starostlivosti o svoje deti v Belgicku od roku 1981 do roku 1986 a v druhom rade v prípade, že by sa za uplatniteľnú považovala nemecká právna úprava, posúdiť, či spôsob zohľadnenia období venovaných starostlivosti o deti stanovených takou právnou úpravou sú v súlade s článkom 21 ZFEÚ.

32 Pokiaľ ide o uplatniteľnú právnu úpravu, ako to správne uviedla nemecká vláda na pojednávaní, právo zohľadniť doby starostlivosti o deti možno zakladať len na zákonných ustanoveniach členského štátu, ktorého právu dotknutá osoba podliehala v čase narodenia dieťaťa.

33 V konaní vo veci samej zo spisu vyplýva, že pani Reichel-Albert po tom, ako bývala, pracovala a odvádzala príspevky do systému starobného dôchodkového poistenia v Nemecku až do 30. júna 1980, presunula svoje bydlisko do Belgicka, kde naďalej dostávala dávku v nezamestnanosti až do 30. októbra 1980, potom sa jej narodili dve deti a nakoniec sa 1. júla 1986 opäť usadila oficiálne so svojou rodinou v Nemecku, kde pokračovala vo svojej riadnej profesijnej činnosti.

34 Za týchto okolností, aj keby platilo, že je potrebné zohľadniť existenciu uvedeného článku 13 ods. 2 písm. f) doplneného do nariadenia č. 1408/71 nariadením č. 2195/91, teda po skončení období, keď sa pani Reichel-Albert venovala starostlivosti o svoje deti v Belgicku, toto ustanovenie by aj tak nebolo relevantné za okolností, o aké ide v konaní vo veci samej, pokiaľ ide o zohľadnenie období starostlivosti v rámci starobného dôchodkového poistenia (pozri v tomto zmysle rozsudok Kauer, už citovaný, bod 31).

35 Keď totiž osoba ako pani Reichel-Albert pracovala a odvádzala poistné výlučne v jednom členskom štáte, tak pred, ako aj po dočasnom presune svojho bydliska zo striktne rodinných dôvodov do iného členského štátu, v ktorom nikdy nepracovala ani neodvádzala poistné, je potrebné pripustiť existenciu dostatočného spojenia medzi týmito dobami starostlivosti o deti a skončenými obdobiami poistenia z titulu výkonu profesijnej činnosti v prvom posudzovanom členskom štáte (pozri v tomto zmysle rozsudky Elsen, už citovaný, body 25 až 28, a Kauer, už citovaný, bod 32). Práve z dôvodu skončenia týchto posledných uvedených období pani Reichel-Albert požiadala DRN, aby zohľadnila doby venované starostlivosti o jej deti počas prerušenia jej profesijnej kariéry.

36 V dôsledku toho je potrebné sa domnievať, že nemecká právna úprava je uplatniteľná v situácii, akou je situácia pani Reichel-Albert, a že pokiaľ ide o zohľadnenie a uznanie dôb starostlivosti o deti dotknutej osoby v rámci starobného dôchodkového poistenia, nemožno sa domnievať, že pani Reichel-Albert patrila do systému členského štátu svojho pobytu v priebehu dotknutých období (pozri v tomto zmysle rozsudok Elsen, už citovaný, bod 28).

37 Pokiaľ ide o podrobnosti zohľadnenia dôb starostlivosti o deti, je potrebné posúdiť zlučiteľnosť vnútroštátnych ustanovení, akými sú tie, ktoré sú obsiahnuté v § 56 a § 57 SGB VI vzhľadom na článok 21 ZFEÚ a na základe ktorých sa na účely priznania starobného dôchodku príslušnou inštitúciou členského štátu nezohľadňujú doby starostlivosti o dieťa vykonané mimo územia tohto členského štátu, na rozdiel od tých, ktoré boli vykonané na vnútroštátnom území, najmä s výnimkou prípadu, že rodič starajúci sa o dieťa mal zvyčajné bydlisko so svojím dieťaťom v cudzine a odvádzal tam poistné počas starostlivosti o dieťa alebo bezprostredne pred jeho narodením z titulu činnosti zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnej osoby, ktorú tam vykonával.

38 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že aj keď si členské štáty ponechávajú svoju právomoc organizovať svoje systémy sociálneho zabezpečenia, musia pri výkone tejto právomoci prinajmenšom dodržiavať právo Únie a ustanovenia Zmluvy týkajúce sa voľného pohybu občanov zaručené v článku 21 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky Elsen, už citovaný, bod 33, ako aj z 1. apríla 2008, Gouvernement de la Communauté française a gouvernement wallon, C-212/06, Zb. s. I-1683, bod 43).

39 Konkrétnejšie, Súdny dvor v bode 34 už citovaného rozsudku Elsen už mal príležitosť konštatovať, pokiaľ ide o predchádzajúce znenie ustanovení, o ktoré ide vo veci samej, že také ustanovenia znevýhodňujú štátnych príslušníkov Únie, ktorí vykonávajú svoje právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, zaručené v článku 21 ZFEÚ.

40 V takej situácii, akou je situácia pani Reichel-Albert, vedú dotknuté ustanovenia k tomu, že osoba starajúca sa o deti, ak neodvádzala na základe výkonu činnosti zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnej osoby povinné príspevky počas výchovy svojich detí alebo bezprostredne pred ich narodením, je na účely určenia výšky svojho dôchodku zbavená práva zohľadniť svoje doby starostlivosti o deti len z dôvodu, že si dočasne zriadila bydlisko v inom členskom štáte, hoci v tomto druhom členskom štáte nebola zamestnancom ani samostatne zárobkovo činnou osobou.

41 Ak by sa tak stalo, s takouto osobou by sa v členskom štáte, ktorej je štátnym príslušníkom, zaobchádzalo menej priaznivo ako v prípade, ak by nevyužila možnosti ponúkané Zmluvou týkajúce sa pohybu (pozri rozsudok z 21. júla 2011, Stewart, C-503/09, Zb. s. I-6497, bod 83 a citovanú judikatúru).

42 Vnútroštátna právna úprava, ktorá znevýhodňuje určitých štátnych príslušníkov len z dôvodu, že vykonávali svoju slobodu pohybu a pobytu v inom členskom štáte, by však takto spôsobovala nerovnosť zaobchádzania, ktorá je v rozpore so zásadami, na ktorých je založený štatút občana Únie, teda so zabezpečením rovného zaobchádzania z právneho hľadiska pri výkone slobody pohybu (rozsudok z 9. novembra 2006, Turpeinen, C-520/04, Zb. s. I-10685, bod 22).

43 Okrem toho nie je preukázané a ani dotknutý členský netvrdí, že taká právna úprava, o akú ide v konaní vo veci samej, môže byť odôvodnená objektívnymi hľadiskami a primeraná cieľu, ktorý legitímne sleduje vnútroštátne právo (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. mája 2011, Runevič-Vardyn a Wardyn, C-391/09, Zb. s. I-3787, bod 83 a citovanú judikatúru).

44 V dôsledku toho treba zastávať názor, že v takom kontexte, o aký ide v konaní vo veci samej, je vylúčenie zohľadnenia dôb starostlivosti o deti vykonaných mimo vnútroštátneho územia, ako sa uvádza v § 56 a § 57 SGB VI, v rozpore s článkom 21 ZFEÚ.

45 Vzhľadom na tieto okolnosti a na vyššie uvedené úvahy je potrebné na položené otázky odpovedať tak, že v takej situácii, o akú ide v konaní vo veci samej, sa má článok 21 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že stanovuje príslušnej inštitúcii prvého členského štátu povinnosť zohľadniť na účely priznania starobného dôchodku obdobia venované starostlivosti o dieťa vykonané v druhom členskom štáte, ako keby tieto obdobia boli vykonané na jeho vnútroštátnom území osobou, ktorá vykonávala zárobkovú činnosť len v tomto prvom členskom štáte a ktorá v okamihu narodenia svojich detí dočasne prestala pracovať a zriadila si bydlisko zo striktne rodinných dôvodov na území druhého členského štátu.

O trovách

46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

V takej situácii, o akú ide v konaní vo veci samej, sa má článok 21 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že stanovuje príslušnej inštitúcii prvého členského štátu povinnosť zohľadniť na účely priznania starobného dôchodku obdobia venované starostlivosti o dieťa vykonané v druhom členskom štáte, ako keby tieto obdobia boli vykonané na jeho vnútroštátnom území osobou, ktorá vykonávala zárobkovú činnosť len v tomto prvom členskom štáte a ktorá v okamihu narodenia svojich detí dočasne prestala pracovať a zriadila si bydlisko zo striktne rodinných dôvodov na území druhého členského štátu.

Podpisy